

WWF

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ

2020

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

Σχόλια του WWF Ελλάς για το σχέδιο νόμου ενσωμάτωσης της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πλαστική ρύπανση έχει πάρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Από το 2018 η ΕΕ προσπαθήσει να απαντήσει στο διττό πρόβλημα, αφενός της πλαστικής ρύπανσης και αφετέρου της περιορισμένης δυνατότητας των πλαστικών να ανακτηθούν όταν καταστούν απόβλητα και να ανακυκλωθούν. Με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/904, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιχειρεί να περιορίσει τις επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και τον άνθρωπο από την αλόγιστη χρήση πλαστικών μιας χρήσης και κατ' επέκταση την ολοένα αυξανόμενη δημιουργία πλαστικών απορριμμάτων. Εν ολίγοις, η οδηγία προβλέπει την ανάληψη μέτρων για την απόσυρση από την αγορά μιας σειράς πλαστικών μιας χρήσης, την πρόληψη δημιουργίας πλαστικών απορριμμάτων, την μείωση της κατανάλωσης, τη δημιουργία νέων σχημάτων και την ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Σε πρόσφατες μελέτες του, το WWF Ελλάς¹ έδειξε πως η Ελλάδα βρίσκεται πολύ πίσω αναφορικά με τη διαχείριση των πλαστικών της απορριμμάτων και πρότεινε συγκεκριμένα μέτρα για την άμβλυνση της πλαστικής ρύπανσης. Η έγκαιρη ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 είναι απαραίτητη για να αλλάξει το κλίμα αδράνειας των τελευταίων ετών. Υπό αυτό το πλαίσιο, η δημοσίευση του παρόντος νομοσχεδίου κρίνεται θετικά.

Εξίσου **θετικά κρίνεται το γενικό περιεχόμενο του νομοσχεδίου** μιας και ανταποκρίνεται στο γράμμα και στο ευρύτερο πνεύμα της οδηγίας. Οι πιο σημαντικές πρόνοιες που περιέχονται στο νομοσχέδιο αφορούν τη θέσπιση συστήματος εγγυοδοσίας για τις πλαστικές φιάλες (DRS), την πρόκριση της επαναχρησιμοποίησης σε καταστήματα εστίασης, την έγκαιρη ημερομηνία έναρξης εφαρμογής ορισμένων μέτρων, τη θέσπιση ικανοποιητικού στόχου για την μείωση κατανάλωσης κάποιων πλαστικών μιας χρήσης.

Παρόλα αυτά, **η ενσωμάτωση της οδηγίας θα μπορούσε να προχωρήσει σε ακόμα πιο ριζικές τομές** που δίνουν έμφαση στην πρόληψη παραγωγής πλαστικών αποβλήτων και στην επαναχρησιμοποίηση αντί της αντικατάστασης με άλλα προϊόντα μιας χρήσης. Θα μπορούσε επιπλέον να προχωρήσει σε μια σειρά συμπληρωματικών μέτρων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αλλά είναι εξίσου απαραίτητα όπως για παράδειγμα η εξαίρεση των πλαστικών μιας χρήσης από τις δημόσιες προμήθειες (τόσο σε προϊόντα, όσο και σε υπηρεσίες), η δημιουργία πανελλαδικού δικτύου δημόσιων βρυσών για τον περιορισμό της κατανάλωσης εμφιαλωμένου νερού, η υλοποίηση μέτρων για την πρόληψη ρύπανσης από μικροπλαστικά, η επιβολή αυστηρότερων κανόνων στους υπόχρεους παραγωγούς, η υποχρέωση για επαναχρησιμοποίησιμα είδη σε φεστιβάλ και μεγάλες εκδηλώσεις κοκ.

Πιο κάτω παραθέτουμε αναλυτικά τις προτάσεις μας.

¹ Dalberg Advisors et al, (2019) Plastic pollution in Greece: how to stop it. A practical guide for policy makers & Ennomia, (2020), Policy Measures on Plastics in Greece: a report for WWF Greece.

Σχολιασμός του σχεδίου νόμου

Άρθρο 4- μείωση της κατανάλωσης (άρθρο 4 οδηγίας).

Η θέσπιση στόχου μείωσης κατά 30% το 2024 και κατά 60% το 2026 είναι μια επιβεβλημένη πράξη που ορθώς έχει συμπεριληφθεί (παρ. 2). Το ζητούμενο είναι η μείωση της κατανάλωσης σε απόλυτα μεγέθη. Ορθά επίσης, τίθεται ως έτος βάσης το 2022, μιας και το 2021 αναμένουμε κατευθυντήριες από την Κομισιόν για τη μεθοδολογία μέτρησης.

Θετικά κρίνεται η επιβολή εισφοράς σε κύπελα και φαγητοδοχεία (παρ. 3). Όμως, λαμβάνοντας υπόψη ότι το τέλος πλαστικής σακούλας κατά 7 και 9 λεπτά δεν στάθηκε ικανό να περιορίσει την υπερκατανάλωση, θα πρέπει η εισφορά στα κύπελα και φαγητοδοχεία να οριστεί σε τουλάχιστον 15 λεπτά πλέον ΦΠΑ για κάθε διακριτό προϊόν (κύπελο, φαγητοδοχείο και πλαστικά κάλυμμα ή καπάκι). Να σημειωθεί πως Ιρλανδία και Σκωτία προγραμματίζουν την επιβολή τέλους 25 λεπτά και 25 πένες αντίστοιχα για πλαστικά κύπελα καφέ. Η εισφορά δεν πρέπει να είναι ένας ακόμα φοροεισπρακτικός μηχανισμός αλλά να αποσκοπεί στην αλλαγή συμπεριφοράς. Ως εκ τούτου, δυο είναι τα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να περιέχει: α) ένα υψηλό τέλος που θα αποθαρρύνει τη χρήση και θα ευνοεί την ελιπιναχρησιμοποίηση, β) μια μόνιμη διαδικασία αξιολόγησης σχετικά με το αν πετυχαίνει τον στόχο της και το ποσοστό μείωσης των εν λόγω πλαστικών μιας χρήσης, ώστε ανάλογα να αναθεωρείται.

Αναφορικά με τα έσοδα που θα κατευθυνθούν στο πράσινο ταμείο από την είσπραξη της εισφοράς (παρ. 3), ορθά γίνεται η επισήμανση στο άρθρο 19 του σχεδίου νόμου ότι θα υπάρξει κ.υ.α. με την οποία θα ορίζεται ο τρόπος διάθεσης των εσόδων. Αποτελεί πάγια άποψη μας ότι τα έσοδα δεν πρέπει να κατευθυνθούν μόνο σε δράσεις καθαρισμού παραλιών, που ούτως ή άλλως θα έπρεπε να αναλαμβάνονται από τις οικίες δημοτικές αρχές, αλλά να οδηγούνται και σε οριζόντιες κρίσιμες παρεμβάσεις όπως για τη διαλογή στην πηγή, τη θέσπιση συστημάτων διαλογής πόρτα-πόρτα, στη δημιουργία δικτύου δημόσιων βρυσών, για εκτεταμένες καμπάνιες ευαισθητοποίησης, καθώς και για τη βελτίωση της κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων στο πλαίσιο εφαρμογής της οδηγίας πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (οδηγία 2008/56/ΕΚ).

Η δυνατότητα παροχής ελιπιναχρησιμοποίησιμων εναλλακτικων στα σημεία πώλησης (παρ. 4) βρίσκεται επίσης στη σωστή κατεύθυνση, καθώς και τα μέτρα που προβλέπονται στις παραγράφους 5 και 6 για τη δυνατότητα του καταναλωτή να χρησιμοποιεί δικό του σκεύος και την απαγόρευση χρήσης ειδών μιας χρήσης από catering, καντίνες, σκηνές κοκ. Επιπλέον, η παρακολούθηση της προόδου από την εφαρμογή των μέτρων, ορθώς έχει αποδοθεί στον ΕΟΑΝ (παρ. 9).

Αναφορικά με την πρόβλεψη της παρ. 10 για την υποχρέωση των ΟΤΑ να διαθέτουν βρύσες σε δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και παιδικές χαρές και να ελεγκτούν το δίκτυο με βρύσες σε χώρους συνάθροισης κοινού, θεωρούμε είναι ένα ευπρόσδεκτο μέτρο αν και θα μπορούσε να υπάρχει ρητή πρόβλεψη για ανάπτυξη δικτύου δημόσιων βρυσών σε μεγάλα αστικά κέντρα και τουριστικούς προορισμούς.

Πέραν αυτών, το άρθρο 4 μπορεί και πρέπει να προχωρήσει και στις εξής ρυθμίσεις:

A. Να γίνει σαφές πως οι πρόνοιες του αρ.4 εφαρμόζονται και για χάρτινα ποτήρια με ελιπιρισμα πλαστικής μεμβράνης.

B. Θέσπιση στόχου ελιπιναχρησιμοποίησης. Μιας και στο προοίμιο 14 προτείνεται πως «τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη χρήση προϊόντων πολλαπλής χρήσεως τα οποία, αφού γίνονται απόβλητα, θα είναι κατάλληλα για προετοιμασία προς ελιπιναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση», κρίνεται σκόπιμο να τεθεί στόχος για την ελιπιναχρησιμοποίηση σε κυπελάκια και περιέκτες τροφίμων. Με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί το κατάλληλο στίγμα για το πού πρέπει να κινηθεί η αγορά. Ο στόχος θα πρέπει να αφορά ξενοδοχεία και επιχειρήσεις εστίασης, περιλαμβανομένων των ταχυφαγείων, εκδηλώσεις και φεστιβάλ, καθώς και όλες τις υπηρεσίες και εκδηλώσεις του δημόσιου τομέα. Παράδειγμα τέτοιου στόχου μπορεί να αναζητηθεί σε σχετική νομοθετική πρωτοβουλία στην Ισπανία (Βαλεαρίδες νήσοι, Ναβάρα).

Γ. Δημόσιες προμήθειες. Ειδικά για τον δημόσιο τομέα, θα πρέπει στις δημόσιες προμήθειες να ενταχθεί όρος υποχρεωτικής προμήθειας ελιπιναχρησιμοποίησιμων υλικων για περιέκτες, κυπελάκια, αλλά και για πιάτα, μαχαιροπήρουνα. Εδώ πιθανά μπορεί να υπάρξει εξαίρεση για νοσοκομεία που περιθάλπουν ασθενείς με λοιμώδεις νόσους.

Δ. Σχολικά γεύματα. Επιπρόσθετα, για τον θεσμό των ‘σχολικών γευμάτων’ θα πρέπει να υπάρξει σαφής μνεία πως θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ανοξείδωτα φαγητοδοχεία πολλαπλών χρήσεων (tiffin boxes). Να σημειωθεί ότι στα σχολικά γεύματα εκτιμάται ότι υπό φυσιολογικές συνθήκες χρησιμοποιούνται τουλάχιστον 40 εκατομμύρια φαγητοδοχεία (γεύμα και σαλάτα), τα οποία σχεδόν όλα καταλήγουν στον

κοινό κάδο και δεν ανακυκλώνονται. Το Υπουργείο Παιδείας προχώρησε πρόσφατα μετά από ευγενική χορηγία του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αθανασίου Κ. Λασκαρίδη στην παροχή παγουριών νερού στα παιδιά που φοιτούν στα δημοτικά σχολεία της χώρας. Ένας από τους λόγους που συνέβη αυτό είναι για τη βιωματική εκπαίδευση των παιδιών σχετικά με την ανάγκη μείωσης των πλαστικών μιας χρήσης. Με την αλόγιστη χρήση πλαστικού στα σχολικά γεύματα, όμως, δίνεται το αντίθετο μήνυμα στα παιδιά κι ακυρώνεται η κατά τα άλλα θετική ενέργεια του Υπουργείου Παιδείας.

Ε. Φεστιβάλ και μεγάλες εκδηλώσεις (άνω των 500 ατόμων). Σε συνέχεια του παραπάνω, θα πρέπει να οριστεί ρητά ότι σε φεστιβάλ και δραστηριότητες σε χώρους μεγάλης προσέλευσης επισκεπτών και θεατών θα υπάρχει πρόβλεψη για επαναχρησιμοποίησιμα δοχεία νερού ή αναψυκτικών ή αλκοόλ, και επαναχρησιμοποίησιμα δοχεία φαγητού (tiffin boxes), τα οποία θα μπορούν να δίδονται με τιμή πώλησης οπ top (πχ. 1-2 ευρώ για κύπελο) και θα μπορούν να επιστρέφονται ώστε να δίδεται πίσω το αντίτιμο ή να τα κρατούν οι επισκέπτες μιας και τα έχουν ήδη προπληρώσει. Πρόκειται για μια πολύ ώριμη πράξη που ήδη εφαρμόζεται σε πολλά φεστιβάλ ανά τον κόσμο. Στο ίδιο πλαίσιο θα πρέπει σε αυτές τις εκδηλώσεις να απαγορευτεί η διάθεση νερού, αλκοόλ και αναψυκτικών και φαγητού σε πλαστικά δοχεία μιας χρήσης.

ΣΤ. Στο ίδιο πλαίσιο θα μπορούσε το σχέδιο νόμου να περιέχει πρόβλεψη για δυνατότητα επιχειρήσεων να αναπτύσσουν συστήματα εγγυοδοσίας για κυπελάκια και φαγητοδοχεία, για τα οποία θα δοθούν ευνοϊκά κίνητρα για την ανάπτυξή τους (πχ. υποχρεωτική σύναψη συμφωνίας με τέτοια σχήματα για εκδηλώσεις και δραστηριότητες του δημόσιου τομέα), έτσι ώστε να κινηθεί η αγορά προς αυτή την κατεύθυνση. Ήδη αρκετά τέτοια συστήματα αναπτύσσονται με επιτυχία σε άλλες χώρες της Ευρώπης (πχ. Loopstore, FreiburgCup, Recup, Recircle κτλ) και θα μπορούσαν παρόμοιες επιχειρηματικές δραστηριότητες να λειτουργήσουν και στη χώρα μας.

Άρθρο 5 – περιορισμοί της διάθεσης στην αγορά (άρθρο 5 της οδηγίας)

Για να αποφευχθεί η δυνατότητα σε παραγωγούς να διαθέσουν μεγάλες ποσότητες των προϊόντων που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του αρ. 5 λίγες μέρες πριν την ημερομηνία απαγόρευσης της διάθεσης (παρ. 1), θα πρέπει το σχέδιο νόμου να περιλάβει πρόβλεψη βάσει της οποίας οι παραγωγοί θα μπορούν να διαθέσουν τέτοια προϊόντα στην αγορά το αργότερο έως 3/3/2021.

Θετικά κρίνεται η παρ. 2 με την οποία οι φορείς της γενικής κυβέρνησης από 15/1/2021 σταματούν να προμηθεύονται τέτοια προϊόντα. Όμως πουθενά δεν περιγράφεται ο μηχανισμός ελέγχου τήρησης του εν λόγω μέτρου και ο τρόπος που θα αποτραπεί η μη-εφαρμογή του μέτρου από φορείς της γενικής κυβέρνησης. Θεωρείται αναγκαία η συμπερίληψη τρόπων ελέγχου της ορθής εφαρμογής.

Πέραν αυτού προτείνουμε και το εξής:

Α) Αποφυγή κατακλυσμού της αγοράς με άλλα εναλλακτικά μιας χρήσης. Θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για την αποφυγή εναλλακτικών προϊόντων μιας χρήσης των οποίων η υπερβολική χρήση μπορεί να ενέχει περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον κύκλο ζωής των προϊόντων. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να υπάρξει υποχρέωση για ταχυφαγεία, εστιατόρια, ξενοδοχεία, υπεραγορές, εμπορικά κέντρα κλπ να έχουν μόνο επαναχρησιμοποίησιμα πιάτα και μαχαιροπήρουνα για την επιτόπια κατανάλωση φαγητού από τους πελάτες. Για τις εν λόγω επιχειρήσεις που θα υπόκεινται στο μέτρο θα ήταν θετικό να δοθούν κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τη διαδικασία που μπορούν να ακολουθήσουν και τις αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας.

Β) Η απαγόρευση διάθεσης στην αγορά να περιλαμβάνει και προϊόντα που αποκαλούνται βιοαποδομήσιμα, αλλά που στην πράξη αποδομούνται μόνο σε βιομηχανικές συνθήκες.

Άρθρο 6 – απαιτήσεις για τα προϊόντα (άρθρο 6 της οδηγίας)

Κρίνουμε σωστή και ασφαλή την πρόβλεψη θωράκισης του πλαισίου εφαρμογής του αρ.6, όπως αυτή αναφέρεται στην παρ. 2, βάσει της οποίας τα ποσοστά ανακυκλωμένου πλαστικού για τις φιάλες ποτών δεν αφορούν μόνο τον μέσο όρο της αγοράς αλλά εφαρμόζονται και για κάθε παραγωγό μεμονωμένα, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία μιας αγοράς δυο ταχυτήτων, όπου κάποιοι παραγωγοί θα προχωρήσουν μπροστά κι άλλοι θα αδιαφορήσουν.

Πέραν των όσων αναφέρονται στο αρ. 6 του σχεδίου νόμου, προτείνουμε και εξής:

Α) Επέκταση της πρόβλεψης για ενσωματωμένα καπάκια και καλύμματα. Η πρόβλεψη δεν θα πρέπει να αφορά μόνο τα πλαστικά που ορίζονται στο μέρος Γ του παραρτήματος της οδηγίας (περιέκτες ποτών), αλλά να συμπεριλάβει εν γένει τους πλαστικούς περιέκτες και δοχεία. Αυτή η πρόβλεψη θα πρέπει να

υποστηριχθεί από την ελληνική κυβέρνηση στις συζητήσεις που θα λάβουν χώρα στο πλαίσιο της έγκρισης του εναρμονισμένου προτύπου.

Β) Πεδίο εφαρμογής για τις φιάλες. Να τονιστεί πως ο στόχος για το 2025 αφορά μόνο τις φιάλες PET ενώ ο στόχος για το 2030 αφορά όλες τις πλαστικές φιάλες ποτών. Μιας και οι επιχειρήσεις κινούνται πολύ έντονα σε αυτόν τον τομέα, δεν υπάρχει λόγος διάκρισης και θα πρέπει ο στόχος του 2025 να αφορά το σύνολο των φιαλών που αναφέρονται στο μέρος ΣΤ του παραρτήματος της οδηγίας.

Γ) Άλλες προβλέψεις. Για τις εν λόγω φιάλες θα πρέπει να γίνει σαφές πως δεν έχουν προσμίξεις που θα δυσκολεύει την ανάκτηση και ανακύκλωσή τους στο πλαίσιο ανάπτυξης συστήματος εγγυοδοσίας. Επίσης, για τις φιάλες με ανακυκλωμένο υλικό θα πρέπει να υπάρξει διαφοροποίηση των εισφορών (ecomodulation) στα συστήματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού.

Δ) Δειγματοληψία και έλεγχος. Θα πρέπει να προβλεφθεί πως ο ΕΟΑΝ θα προβαίνει σε διαδικασία δειγματοληψίας και ελέγχου τήρησης των προτύπων για την εξασφάλιση του ποσοστού ανακυκλωμένου υλικού και της ποιότητας αυτών, και σε περίπτωση βεβαίωσης παρανομιών θα υπάρχουν σχετικές κυρώσεις. Για την εν λόγω διαδικασία θα πρέπει να υπάρξει σχετική μνεία που θα παραπέμπει σε περαιτέρω εξειδίκευση της διαδικασίας ελέγχου/τήρησης προδιαγραφών και στόχων εκ μέρους του ΕΟΑΝ.

Άρθρο 7 – απαιτήσεις σχετικά με τη σήμανση (άρθρο 7 της οδηγίας)

Οι παράγραφοι 1 και 2 του σχεδίου νόμου μεταφράζουν τις προβλέψεις του αρ. 7 της οδηγίας. Με την παρ. 3 επιχειρείται να επεκταθεί η υποχρέωση σήμανσης στα πλαστικά μιας χρήσης και τα εναλλακτικά αυτών που περιλαμβάνονται στα μέρη Α και Β του παραρτήματος ΙΙ. Παρότι είναι αναμφίβολα μια θετική κατεύθυνση, την θεωρούμε ημιτελή κι ως εκ τούτου χρήζει βελτίωσης.

Όπως έχει φανεί στην Ελλάδα αλλά και γενικότερα στην Ευρώπη, η σήμανση των πλαστικών προϊόντων (κι όχι μόνο) αποτελεί μεγάλο εμπόδιο τόσο στην ενημέρωση/ευαισθητοποίηση των καταναλωτών, όσο και στην επίτευξη καλύτερων ποσοστών ανάκτησης/ανακύκλωσης. Ειδικά η σήμανση των συσκευασιών με το σήμα που υποδηλώνει ότι έχουν καταβληθεί οι προβλεπόμενες εισφορές σε ΣΣΕΔ έχει αποδειχθεί πως δημιουργεί σύγχυση στους καταναλωτές σχετικά με την ανακυκλωσιμότητα ή όχι ενός προϊόντος.

Σε αυτό το πλαίσιο, θεωρούμε απαραίτητη την ενσωμάτωση πρόβλεψης για άμεση αλλαγή στη σήμανση των πλαστικών (αλλά και όλων των συσκευασιών) ώστε να είναι σαφές στους καταναλωτές τι ανακυκλώνεται και τι όχι. Η σήμανση θα πρέπει να είναι ευδιάκριτη και επεξηγηματική και θα μπορούσε να ακολουθήσει το παράδειγμα του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου τα πλαστικά διαθέτουν σήμανση ανάλογα με το πόσο εύκολα ανακυκλώνονται (πχ. widely recycled, non recycled, etc) ή της Γαλλίας (το λεγόμενο Triman). Πρόσφατα, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία άλλαξαν τη σήμανση των προϊόντων αναφορικά με την ανακυκλωσιμότητά τους με θετικά όπως έχει φανεί αποτελέσματα. Το κόστος επικοινωνίας προς τους καταναλωτές για τη νέα σήμανση θα πρέπει να καλυφθεί μέσα από τα συστήματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού. Για τις ανάγκες δημιουργίας της σήμανσης θα πρέπει να ανατεθεί στον ΕΟΑΝ η δημιουργία του νέου πλαισίου για τη σήμανση, το οποίο κατόπιν θα πρέπει να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς. Η νέα σήμανση βάσει ανακυκλωσιμότητας θα μπορεί να συνυπάρξει και να συνδυαστεί με τη διαφοροποίηση των εισφορών (ecomodulation). Παραδείγματα σήμανσης μπορούν να βρεθούν [εδώ](#).

Άρθρο 8 - επέκταση προγράμματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τις συσκευασίες για τα προϊόντα μιας χρήσης του τμήματος Ι του μέρους Ε' του παραρτήματος Ι (άρθρο 8 της οδηγίας)

Σύμφωνα την παρ. 2, οι παραγωγοί των προϊόντων της παρ. 1 που δεν αποτελούν συσκευασίες, πρέπει να συμμετέχουν σε υφιστάμενο ή να οργανώσουν δικό τους ΣΣΕΔ έως τις 5/1/2023. Γνωρίζοντας τους αργούς ρυθμούς με τους οποίους κινούνται τα υφιστάμενα ΣΣΕΔ και γενικότερα γνωρίζοντας την αργή πορεία σύστασης νέων ΣΣΕΔ, προτείνουμε να οριστεί ως καταληκτική ημερομηνία για την παρ. 2 η 5/1/2022, ανεξάρτητα από το πότε θα ξεκινήσει η καταβολή εισφορών για τα εν λόγω προϊόντα.

Στις παρ. 3 και 4 περιγράφονται οι υποχρεώσεις των ΣΣΕΔ, όπως ορίζει η οδηγία. Όμως θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η εμπειρία χρόνων από τη λειτουργία των ΣΣΕΔ συσκευασιών στην Ελλάδα, έχει δείξει πως αυτά πάσχουν από δομικές δυσλειτουργίες και φαίνονται απρόθυμα να προχωρήσουν δυναμικά, χωρίς την επιβολή μέτρων από τη δημόσια διοίκηση. Βάσει αυτής της πραγματικότητας και γενικότερα σε μια προσπάθεια να χυθεί φως στο μιχλώδες τοπίο των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης παραγωγού στην Ελλάδα, προτείνουμε τα εξής:

A. Να αναληφθεί από τα ΣΣΕΔ το πραγματικό κόστος. Σύμφωνα με τις νέες συστάσεις της Επιτροπής, στην παρούσα οδηγία για τα πλαστικά μιας χρήσης, τα συστήματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού θα πρέπει να αναλάβουν το πλήρες κόστος για τη συλλογή των αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένης της υποδομής και της λειτουργίας της), για τη μεταφορά και την επεξεργασία τους, για το κόστος καθαρισμού και την επακόλουθη μεταφορά και επεξεργασία, για τα μέτρα ευαισθητοποίησης. Σε αυτό το πλαίσιο απαιτείται η ανάθεση έρευνας εκ μέρους του ΕΟΑΝ για την εκτίμηση του συνολικού κόστους διαχείρισης αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας και συντήρησης των υποδομών, καθαρισμού και ευαισθητοποίησης, ώστε στη συνέχεια να οριστούν οι χρηματοδοτικές υποχρεώσεις των ΣΣΕΔ που είτε υπάρχουν, είτε πρόκειται να συσταθούν. Επιπρόσθετα, επαναφέρουμε την πάγια πρότασή μας για αξιολόγηση από ανεξάρτητο φορέα της βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων ΣΣΕΔ κι αν χρειαστεί να ανακληθούν οι άδειες προβληματικών συστημάτων.

Η έρευνα για το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων και τον επιμερισμό αυτού στα συστήματα διευρυμένης ευθύνης θα πρέπει να αποτελέσει μέγιστη προτεραιότητα για την Πολιτεία και απαιτείται να ολοκληρωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα.

B. Διαφοροποίηση εισφορών (ecomodulation). Η διαφοροποίηση των εισφορών περιγράφεται ακροθιγώς στην παρ. 4β, χωρίς όμως να επιβάλλεται. Θεωρούμε ότι για να κινηθεί η αγορά προς μια κυκλικότερη κατεύθυνση θα πρέπει οι εισφορές στα σχετικά ΣΣΕΔ να αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος ενός πλαστικού προϊόντος στο περιβάλλον και την οικονομία. Η υποχρεωτική θέσπιση διαφοροποιημένων εισφορών ανάλογα με την ανακυκλωσιμότητα και το ανακυκλωμένο περιεχόμενο, καθώς και με την αντοχή και την επαναδιορθωσιμότητα κρίνεται απαραίτητη. Αν μάλιστα τα ΣΣΕΔ καθυστερούν να εισηγηθούν στον ΕΟΑΝ τις διαφοροποιημένες εισφορές, αυτές θα πρέπει να επιβληθούν με απόφαση του ΕΟΑΝ, το αργότερο έως την 1/3/2021.

Άρθρα 9 και 10 - πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα προϊόντα των τμημάτων II και III του μέρους Ε' του παραρτήματος I (άρθρο 8 της οδηγίας)

Τα εν λόγω άρθρα του σχεδίου νόμου αφορούν η θέσπιση ΣΣΕΔ για υγρά μαντηλάκια, μπαλόνια και προϊόντα καπνού. Η μόνη παρατήρηση εδώ αφορά τον ρόλο του ΕΟΑΝ. Ως ο καθ' ύλην αρμόδιος φορέας για τον έλεγχο των ΣΣΕΔ στην Ελλάδα, δεν θα πρέπει να παρακολουθήσει τις εξελίξεις, αλλά οφείλει να κάνει την απαραίτητη προεργασία για τον σχεδιασμό των ΣΣΕΔ και το κόστος που θα πρέπει να επωμιστούν.

Άρθρο 11 - πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα αλιευτικά εργαλεία (άρθρο 8 της οδηγίας)

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα απόβλητα αλιευτικών εργαλείων είναι ένα από τα κύρια αίτια θανάτωσης θαλάσσιων ειδών, κρίνεται θετικά η πρόβλεψη για λειτουργία ΣΣΕΔ πανελλαδικής εμβέλειας από τους παραγωγούς αλιευτικών εργαλείων (παρ. 3), ένα χρόνο νωρίτερα από ό,τι προβλέπει η οδηγία. Θετικά επίσης κρίνεται και η θέσπιση στόχου 50% ελάχιστου ποσοστού συλλογής απόβλητων αλιευτικών εργαλείων με σκοπό την ανακύκλωση από το 2025 (παρ. 2). Όμως ο στόχος αυτός θα έπρεπε να βαίνει αυξανόμενος ώστε έως το 2030 να συλλέγεται προς ανακύκλωση τουλάχιστον το 90%.

Θεωρούμε επίσης αναγκαίο να υπάρχει πρόβλεψη πως το νέο σύστημα διευρυμένης ευθύνης θα καλύπτει και το κόστος απορρύπανσης, προκειμένου να δοθεί κίνητρο στους παραγωγούς να διασφαλίσουν τον περιορισμό των εξ αμελείας ή εκ προθέσεων απορρίψεων των αλιευτικών εργαλείων στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Άρθρο 12 - γενικές ρυθμίσεις για τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού

Αναφορικά με τα προγράμματα καθαρισμού και την απόδοση πόρων σε ΟΤΑ μέσω ΕΟΑΝ (παρ. 1), θεωρούμε πως ελλοχεύει ο κίνδυνος να δημιουργηθεί ένα γραφειοκρατικό μη-αποτελεσματικό σύστημα. Ο στόχος είναι το κάθε νέο ΣΣΕΔ να επωμίζεται το κόστος των καθαρισμών και να αποδίδει απευθείας στις δημοτικές αρχές τα απαιτούμενα ποσά, βάσει μιας διαφανούς και εγκεκριμένης από τον ΕΟΑΝ μεθοδολογίας υπολογισμού των εξόδων. Τα ΣΣΕΔ θα πρέπει να καλύπτουν το 100% του κόστους καθαρισμών.

Επιπρόσθετα, δεν θα πρέπει να αρκεί η υποβολή βεβαίωσης περαίωσης των καθαρισμών εκ μέρους των δήμων αλλά να υπάρχει αναλυτική αναφορά με ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα σχετικά με τις δράσεις καθαρισμού, η οποία θα αποστέλλεται στον ΕΟΑΝ. Προτείνουμε επίσης να υπάρξει πρόβλεψη ελέγχων από

τον ΕΟΑΝ για την αρτιότητα και αξιοπιστία των προγραμμάτων καθαρισμού, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα ποσά δεν θα σπαταληθούν σε άλλες ενέργειες.

Θετικά κρίνεται η πρόβλεψη της παρ. 5 για διαβούλευση του ΕΟΑΝ σχετικά με τη ρύθμιση, οργάνωση, λειτουργία και τα αποτελέσματα της εναλλακτικής διαχείρισης. Αυτό βέβαια συνεπάγεται πως ο ΕΟΑΝ θα αναπτύξει μια δυναμική βάση πληροφόρησης για την αποτελεσματικότητα των ΣΣΕΔ και ότι τα αποτελέσματα της διαβούλευσης θα αξιοποιούνται για αλλαγές και βελτιώσεις.

Άρθρο 13 - χωριστή συλλογή (άρθρο 9 της οδηγίας)

Η θέσπιση και λειτουργία από τις 5/1/2023 ενιαίου ΣΣΕΔ με αποκλειστικό σκοπό την εφαρμογή συστήματος επιστροφής εγγύησης για τις φιάλες (παρ. 3) είναι μια από τις πιο σημαντικές προβλέψεις του σχεδίου νόμου. Όπως ομολογούν όλοι οι φορείς της αγοράς, μόνο με σύστημα εγγυοδοσίας μπορούν να επιτευχθούν οι στόχοι χωριστής συλλογής που προβλέπει η οδηγία.

Θεωρούμε επίσης ορθή την πρόβλεψη να τεθεί στόχος επαναχρησιμοποίησης (παρ. 4), όμως κρίνουμε απαραίτητο να γίνει υποχρέωση του νέου ΣΣΕΔ η επίτευξη στόχων επαναχρησιμοποίησης. Στο ίδιο πλαίσιο θεωρούμε πως το ΣΣΕΔ δεν θα πρέπει να μείνει μόνο στη συλλογή φιαλών από πλαστικό, αλλά να περιλαμβάνει επίσης φιάλες από γυαλί και αλουμίνιο και να σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να συλλέγει φιάλες πολλαπλών χρήσεων και έτοιμων προς επανάχρηση.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη τέτοιου συστήματος θα πρέπει να ακολουθηθεί από ανάθεση μελέτης σκοπιμότητας για το πεδίο εφαρμογής, τον σχεδιασμό του συστήματος, το κόστος που θα προκύψει και πώς αυτό θα επιμεριστεί. Η μελέτη σκοπιμότητας θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως την άνοιξη του 2021, ώστε να υπάρξει ο κατάλληλος χρόνος προετοιμασίας της αγοράς και διευθέτησης τυχόν διενέξεων με υφιστάμενα ΣΣΕΔ συσκευασιών.

Τέλος, χρειάζεται απαραίτητα να διαγραφεί από την παρ. 3 του άρ. 13 η αναφορά «μέσω φορέα ΣΣΕΔ αποβλήτων συσκευασιών» διότι προκαλεί πολλές παρερμηνείες και μοιάζει σαν να πρόκειται για μια χαριστική ρύθμιση. Με αυτή την αναφορά φαίνεται σαν η Πολιτεία να θεσπίζει τη δημιουργία ενός νέου ΣΣΕΔ για φιάλες το οποίο θα πρέπει να λειτουργεί υποχρεωτικά ως υποσύνολο ενός από τα δυο ΣΣΕΔ συσκευασιών που λειτουργούν σήμερα. Αν ισχύει κάτι τέτοιο, θεωρούμε τη συγκεκριμένη πρόβλεψη λανθασμένη για πολλούς λόγους. Η εφαρμογή του συστήματος επιστροφής εγγύησης θα πρέπει να γίνει πράξη μέσα από ένα νέο ΣΣΕΔ που δεν θα έχει καμιά σχέση με τα υφιστάμενα συστήματα, καθώς σε διαφορετική περίπτωση το ΣΣΕΔ εγγυοδοσίας θα υπονομευτεί από τις προτεραιότητες των υφιστάμενων ΣΣΕΔ συσκευασιών. Ένα νέο ΣΣΕΔ για φιάλες θα μπορεί να οργανωθεί καλύτερα και δεν θα κουβαλά μαζί του τα λάθη των υφιστάμενων ΣΣΕΔ.

Άρθρο 14 - μέτρα ευαισθητοποίησης (άρθρο 10 της οδηγίας)

Κρίνεται θετικά η πρόβλεψη για έγκριση των προγραμμάτων ευαισθητοποίησης από τον ΕΟΑΝ (παρ. 2). Σημειώνουμε επιπρόσθετα πως οι εκστρατείες ενημέρωσης φαντάζουν εύκολες στην υλοποίηση, μα στις περισσότερες των περιπτώσεων καταλήγουν σε σπατάλη πόρων χωρίς αντίκρισμα. Θα πρέπει λοιπόν τα προγράμματα ευαισθητοποίησης να περιλαμβάνουν εκτίμηση του αντικτύπου και άμα τη ολοκλήρωσή τους να αποστέλλεται στον ΕΟΑΝ έκθεση με ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία σχετικά με το αποτέλεσμα που πέτυχαν.

Άρθρο 16 - συστήματα πληροφοριών και υποβολή εκθέσεων (άρθρο 13 της οδηγίας)

Το ΥΠΕΝ είναι υποχρεωμένο να καταθέτει ετήσια έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με πληροφορίες που σχετίζονται με την πορεία των μέτρων προς εφαρμογή της οδηγίας (ΕΕ) 2019/904. Αυτό όμως σημαίνει πως η Ελλάδα θα πρέπει να θεσπίσει σύστημα παρακολούθησης και καταγραφής των ποσοτήτων πλαστικών προϊόντων που εμπορεύονται, διακινούνται στην αγορά, καταλήγουν ως απόβλητο, ανακτώνται και ανακυκλώνονται. Σήμερα η Ελλάδα δεν διαθέτει τέτοια αξιόπιστα δεδομένα.

Θα πρέπει λοιπόν να εστιάσει το ΥΠΕΝ και ο ΕΟΑΝ στη δημιουργία ενός συστήματος ανάκτησης αξιόπιστων δεδομένων. Επιπρόσθετα, βάσει αυτών των δεδομένων, θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για δημιουργία μηχανισμού αξιολόγησης πορείας και λήψης πρόσθετων μέτρων για την επίτευξη των στόχων.

Άρθρο 18 - κυρώσεις (άρθρο 14 της οδηγίας)

Οι κυρώσεις που προβλέπονται κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Όμως το πάγιο πρόβλημα δεν είναι τόσο η ύπαρξη κυρώσεων, αλλά η ουσιαστική επιβολή τους μιας και σήμερα γινόμαστε διαρκώς μάρτυρες αλγεινών καταστάσεων, όπου για παράδειγμα ΣΣΕΔ δεν επιτρέπουν έλεγχο από τον ΕΟΑΝ και απειλούν υπαλλήλους, υπόχρεοι παραγωγοί δηλώνουν ψευδείς ποσότητες και δεν τιμωρούνται, κοκ. Σε αυτό το πλαίσιο, χρειάζεται:

A) να πολλαπλασιαστεί η κύρωση που προβλέπεται στην παρ. 9 του σχεδίου νόμου, με ποινές που κυμαίνονται από 10.000 έως 100.000 ευρώ.

B) η δημόσια ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΕΟΑΝ των διαπιστωμένων παραβάσεων, όχι μόνο στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, αλλά γενικότερα για τις παραβάσεις που βεβαιώνει ο οργανισμός.

Άρθρο 19 - εξουσιοδοτικές διατάξεις

Στη ΚΥΑ που αναμένεται για τον καθορισμό του τι πρέπει να θεωρείται πλαστικά μιας χρήσης (παρ. 1), θεωρούμε σκόπιμο να υπάρχει πρόβλεψη για να κλείσει το κενό που υπάρχει σχετικά με τον ορισμό του τι θεωρείται πλαστικό μιας χρήσης για τους περιέκτες. Στο προοίμιο 12 της οδηγίας αναφέρεται ότι «οι περιέκτες που περιέχουν περισσότερες από μία μερίδες τροφίμων ή οι περιέκτες μεγέθους ατομικής μερίδας που πωλούνται σε περισσότερες από μία μονάδες» δεν πρέπει να θεωρούνται πλαστικά μιας χρήσης. Κάτι τέτοιο είναι λάθος και θα φέρει πολλές παρερμηνείες και καταχρήσεις. Στο νομοθέτημα θα πρέπει να γίνει σαφές πως ως περιέκτες τροφίμων που υπάγονται στις προβλέψεις του θεωρούνται όλοι οι «περιέκτες τροφίμων, δηλαδή δοχεία όπως κουτιά, με ή χωρίς κάλυμμα, τα οποία διατίθενται στην αγορά για τη χρήση/κατανάλωση τροφίμων», ανεξάρτητα από το αν περιέχουν ή πωλούνται σε μεγαλύτερο αριθμό μερίδων.

Στο ίδιο πλαίσιο, στον ορισμό των πλαστικών μιας χρήσης, θα πρέπει να εξαιρεθούν τα βιοπλαστικά, που σήμερα μπορούν να ανακυκλωθούν μόνο υπό βιομηχανικές συνθήκες. Με την επιφύλαξη της εύρεσης τρόπων καλύτερης διαχείρισης των βιοπλαστικών ή την παροχή κατευθύνσεων από την ΕΕ, τα βιοπλαστικά δεν θα πρέπει να εξαιρεθούν από την εφαρμογή της οδηγίας και θα πρέπει να υπόκεινται στους ίδιους κανόνες με τα άλλα πολυμερή. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη ότι τα βιοπλαστικά θα μπορούν να διατίθενται στην αγορά εφόσον υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές επεξεργασίας. Σε διαφορετική περίπτωση, η διάθεση των βιοπλαστικών απορριμμάτων στο ρεύμα πλαστικών απορριμμάτων θα προκαλέσει σημαντικές βλάβες στη διαδικασία ανακύκλωσης.

Άλλα μέτρα για τον περιορισμό αχρείαστων πλαστικών και πλαστικής ρύπανσης

Σε μια προσπάθεια ολιστικής ανταπόκρισης για τον περιορισμό των αχρείαστων πλαστικών και την ελαχιστοποίηση της πλαστικής ρύπανσης, προτείνουμε και τα ακόλουθα μέτρα, στο πλαίσιο ή εκτός πλαισίου εφαρμογής της οδηγίας για τα πλαστικά μιας χρήσης:

A. Θεωρούμε πως το σχέδιο νόμου θα έπρεπε να περιέχει νέες προβλέψεις για την πλαστική σακούλα, καθώς οι υφιστάμενες ρυθμίσεις δεν είναι αποτελεσματικές για τον περιορισμό της κατανάλωσης σακουλών σε λογικά επίπεδα και σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές επιταγές. Σε αυτό το πλαίσιο, προτείνουμε τις εξής ρυθμίσεις για την πλαστική σακούλα:

1. Εξαιρέσεις: Να διευκρινισθεί στο νομοσχέδιο ότι θα επεκταθεί το ανταποδοτικό τέλος για την πλαστική σακούλα και στις λαϊκές και τα περίπτερα, που σήμερα εξαιρούνται βάσει της κ.υ.α.180036/952 (Β' 2812 10.08.2017).

2. Ανταποδοτικό τέλος: Σε όλες τις πλαστικές σακούλες ανεξάρτητα από το πάχος να τεθεί τέλος ίσο με 9 λεπτά, που κάθε χρόνο θα αυξάνεται ώστε να περιοριστεί η χρήση. Σε τέλος θα πρέπει να υπόκεινται και οι «κομποστοποιήσιμες» σακούλες που κυκλοφορούν σήμερα στην αγορά, καθώς οι έως σήμερα ενδείξεις δείχνουν πως δεν βιοαποδομούνται εύκολα στο φυσικό περιβάλλον. Έως ότου υπάρξουν υποδομές κατάλληλης ανακύκλωσης/βιοαποδόμησης των κομποστοποιησιμων σακουλών, θα πρέπει κι αυτές να υπόκεινται σε τέλος της τάξης των 9 λεπτών που προτείνουμε.

3. Διάθεση ανταποδοτικού τέλους: Θα πρέπει να οδηγείται όχι σε διάθεση τσαντών πολλαπλής χρήσης, αλλά σε διευρυμένες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών καθώς και σε δράσεις ανάπτυξης εθελοντικών συμφωνιών με επιχειρήσεις για την αποτροπή χρήσης πλαστικών στις λειτουργίες τους.

Πέραν αυτών κρίνεται σκόπιμο στο πλαίσιο ενσωμάτωσης της οδηγίας να τεθεί χρονοδιάγραμμα για την οριστική απόσυρση της πλαστικής σακούλας, με καταληκτική ημερομηνία απόσυρσης το αργότερο έως το

2023. Οι συνθήκες είναι ώριμες για να τεθεί το συγκεκριμένο πλαίσιο, εντός του οποίου θα οριστούν οι διαδικασίες της απόσυρσης από την αγορά.

Β. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος θα πρέπει να προχωρήσει στην ανάπτυξη σχήματος εθελοντικών συμφωνιών υπό την αιγίδα του, στο πρότυπο του European Plastics Pact, του οποίου μέλος είναι και η Ελλάδα. Μέσα από ένα τέτοιο σχήμα θα γίνει πιο ομαλά η μετάβαση στον περιορισμό των πλαστικών μιας χρήσης και στην βελτίωση της ανακυκλωσιμότητας, ενώ θα προκύψουν δεσμεύσεις για σειρά θεμάτων (από τη μείωση των προσφορών και τον περιορισμό της συσκευασίας έως την αύξηση του ποσοστού ανακυκλωμένης ύλης και την ανάπτυξη σχημάτων επαναχρησιμοποίησης). Επιπρόσθετα, τέτοια σχήματα ενισχύουν την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, εμπειριών και καλών πρακτικών. Για τη σύσταση αυτού του εθελοντικού μηχανισμού να προβλεφθεί χρηματοδότηση από το πράσινο ταμείο και να περιλαμβάνει τη δυνατότητα ανάπτυξης παράλληλων πρωτοβουλιών σε επιμέρους κλάδους (όπως πχ. για τον τουριστικό κλάδο).

Γ. Θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί η δημιουργία ομάδας παρακολούθησης και ανάπτυξης κριτηρίων οικολογικού σχεδιασμού αναφορικά με την ανακυκλωσιμότητα και τις προσμίξεις. Μια τέτοια ομάδα θα μπορέσει να καταρτίσει και να βοηθήσει τις ελληνικές επιχειρήσεις στην ομαλή μετάβαση σε κυκλικότερα πλαστικά προϊόντα.

Δ. Είναι απαραίτητο να προχωρήσει άμεσα η ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/883 για τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής για την παράδοση αποβλήτων από πλοία, μιας και συνδέεται άμεσα με τη συλλογή των αλλιευτικών εργαλείων και γενικότερα τον περιορισμό της θαλάσσιας ρύπανσης και από πλαστικά μιας χρήσης.

Ε. Μιας και ήδη εντείνονται οι συζητήσεις στην ΕΕ για επιβολή τέλους στα πλαστικά απορρίμματα, στο πλαίσιο εξισορρόπησης του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού μετά το Brexit, θα πρέπει να τεθεί σοβαρά επί τάπητος το ζήτημα φορολόγησης του παρθένου πλαστικού που χρησιμοποιείται σε προϊόντα μιας χρήσης. Με αυτό το μέτρο αναμένεται να κινητοποιηθεί πολύ πιο γρήγορα η αγορά στην στροφή προς επαναχρησιμοποιήσιμες λύσεις.

ΣΤ. Η διαχείριση των πλαστικών απορριμμάτων πρέπει να καταλήγει στην μέγιστη ανάκτηση και ανακύκλωση του ρεύματος πλαστικών. Τα σημερινά ΣΣΕΔ για τη συσκευασία δεν μπορούν να επιτελέσουν αυτό το έργο, ενώ και οι νέες μονάδες διαχείρισης σύμμικτου που ετοιμάζονται ή προγραμματίζονται δεν είναι ικανές να πετύχουν υψηλό βαθμό καθαρότητας και ανάκτησης του πλαστικού. Η θέσπιση της διαλογής στην πηγή σε συνδυασμό με την αλλαγή τιμολογιακής πολιτικής βάσει του 'πληρώνω όσο πετάω' είναι απαραίτητες ενέργειες για την βελτίωση του σημερινού τελματωμένου συστήματος ανακύκλωσης. Το νέο ΕΣΔΑ κινείται φοβικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Ζ. Μικροπλαστικά. Επέκταση της κατάργησης πλαστικών αντικειμένων, ιδίως των μικροπλαστικών που περιέχονται σε είδη καθαρισμού και υγιεινής. Παράλληλα, να ανατεθεί έρευνα για να διαπιστωθούν οι πηγές έκλυσης μικροπλαστικών στην Ελλάδα, το μέγεθος του προβλήματος και να οριστούν τα ενδεικνυόμενα μέτρα περιορισμού της ρύπανσης από μικροπλαστικά.

Η. Δευτερογενής αγοράς. Ενίσχυση της δευτερογενούς αγοράς πλαστικών, με παροχή δημοσίων εργαλείων χρηματοδότησης (πχ ενδεχόμενη υπαγωγή στον αναπτυξιακό νόμο των επιχειρήσεων, ειδικό ταμείο Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας κ.α.), και κινήτρων για επιχειρηματικά πάρκα για δραστηριότητες ανακύκλωσης, αλλά και για ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών ενεργειών στη δευτερογενή αγορά με έμφαση στην καινοτομία. Θα πρέπει ταυτόχρονα να προβλεφθεί η στήριξη του κλάδου σε περιπτώσεις που η εθνική αγορά ανακυκλώσιμων υπολειπεται λόγω πχ. χαμηλών τιμών στην παγκόσμια αγορά.

Θ. Σύμβαση της Βαρκελώνης. Ανάλυση πρωτοβουλιών για την φιλόδοξη αναβάθμιση των σχεδίων δράσης για τη θαλάσσια ρύπανση και άμεση εφαρμογή φιλόδοξων μέτρων.

Ι. Διεθνής πρωτοβουλία. Δημόσια στήριξη μιας νομικά δεσμευτικής παγκόσμιας συμφωνίας για την πλαστική ρύπανση και υποστήριξη σχετικών θέσεων στα διεθνή όργανα που συμμετέχει η χώρα.

Αποστολή του WWF είναι να σταματήσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και να χτίσει ένα μέλλον αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης, προστατεύοντας τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, και προωθώντας τη μείωση της ρύπανσης και της σπάταλης κατανάλωσης.

Περισσότερες πληροφορίες

Αχιλλέας Πληθάρας, a.plitharas@wwf.gr
Υπεύθυνος προγραμμάτων πρόληψης αποβλήτων, WWF Ελλάς